

Vergaderjaar 2020–2021

26 399

Jaarrapportage procedureregeling Grote Projecten

Nr. 22

BRIEF VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 19 mei 2021

Hierbij biedt de vaste commissie voor Financiën u de jaarlijkse rapportage aan over de werking en toepassing van de Regeling Grote Projecten in 2020. De commissie heeft de jaarrapportage in haar procedurevergadering van 14 april 2021 vastgesteld. In artikel 21 van de Regeling Grote Projecten is vastgelegd dat de vaste commissie voor Financiën jaarlijks op de derde woensdag in mei (Verantwoordingsdag) een verslag uitbrengt over de werking en toepassing van de regeling.

De voorzitter van de commissie,
Tielen

De griffier van de commissie,
Weeber

Jaarrapportage grote projecten over 2020

1 Kernpunten

- In totaal waren aan het eind van 2020 acht grote projecten in uitvoering. Voor drie daarvan (Mainport Rotterdam, Pantservoertuigen en HSL Zuid) is beëindiging van de grootprojectstatus voorzien.
- De eindevaluatie van het project HSL-Zuid is op 30 januari 2020 door de Kamer ontvangen. De commissie voor Infrastructuur en Waterstaat heeft om aanvullend onderzoek gevraagd naar de realisatie van de oorspronkelijke maatschappelijke doelstellingen.
- De eindevaluatie van het Project Mainportontwikkeling Rotterdam (PMR) is op 16 juni 2020 door de Kamer ontvangen.
- Gedurende het jaar 2020 is door de commissie voor Defensie het groot project Grensverleggende IT (GrIT)¹ voorbereid. De Kamer heeft op 11 februari 2021 het programma Grensverleggende IT aangewezen als groot project.
- Eind 2020 heeft de vaste commissie voor Defensie voor het groot project Vervanging onderzeebootcapaciteit een uitgangspuntennotitie vastgesteld. Het Ministerie van Defensie zal in de loop van 2021 de basisrapportage en een accountantsrapport aan de Kamer aanbieden.²

2 Opzet en achtergrond jaarrapportage 2020

Artikel 21 van de Regeling Grote Projecten luidt: «De vaste commissie voor Financiën brengt jaarlijks op de derde woensdag in mei een verslag uit aan de Tweede Kamer over de werking en toepassing van deze regeling in het voorafgaande kalenderjaar.»

In deze jaarrapportage geeft de commissie Financiën een overzicht van de werking en toepassing van de regeling over het kalenderjaar 2020. Ook enkele ontwikkelingen die zich na de rapportageperiode (het kalenderjaar 2020) hebben voorgedaan worden genoemd. Deze aanvullende informatie is actueel tot en met 24 maart 2021.

De jaarrapportages over de kalenderjaren 2004 tot en met 2019 zijn te vinden in de Kamerstukken 26 399, nr. 5 t/m 21. De opzet en indeling van de jaarrapportages is voor de onderlinge vergelijkbaarheid ieder jaar in grote lijnen hetzelfde gehouden.

3 Grote projecten in 2020

3.1 Aantal grote projecten en financiële omvang

Ultimo 2020 waren 8 grote projecten in uitvoering, waarvan er 3 in de beëindigingsprocedure verkeren (Mainport Rotterdam, Pantservoertuigen en HSL Zuid). Tabel 1 laat de ontwikkeling zien van het aantal grote projecten sinds 2005. Tabel 2 biedt een overzicht van de budgetten van de projecten die ultimo 2020 onder de regeling vielen.

Tabel 1. Ontwikkeling aantal grote projecten

Jaar	Aantal grote projecten (per einde jaar)	Nieuwe grote projecten	Afgesloten grote projecten
2006	14	1	2
2007	13	1	2
2008	11	0	2
2009	9	0	2

¹ Kamerstuk 31 125, nr. 117

² Kamerstuk 34 225, nr. 29

Jaar	Aantal grote projecten (per einde jaar)	Nieuwe grote projecten	Afgesloten grote projecten
2010	9	1	1
2011	9	1	1
2012	9	0	0
2013	10	1	0
2014	10	0	0
2015	11	1	0
2016	11	0	0
2017	10	0	1
2018	11	1	0
2019	8	0	3
2020	8	0	0

Tabel 2. Budget per groot project (bedragen x € mln.)

Commissie	Groot Project	Budget	Peildatum ¹
DEF	Verwerving F-35	€ 6.013,7 ²	01-07-2020
DEF	Pantservoertuigen	€ 2.229,3	31-12-2016 ³
DEF	Onderzeeboten	Meer dan € 2,5 miljard ⁴	13-12-2019
I&W	HSL-Zuid	€ 7.271	30-06-2020
I&W	Hoogwater Beschermingsprogramma (HWBP-2)	€ 2.657	30-06-2020
I&W	Project Mainport Rotterdam	€ 1.204	31-12-2019
I&W	ERTMS	€ 2.461	30-06-2020
I&W	Hoogfrequent Spoorvervoer	€ 3.776	30-06-2020

¹ Meest actuele peildatum, zoals vermeld in voortgangsrapportages.

² Kamerstuk 26 488, nr. 461. Dit budget is inclusief de aanschaf van negen aanvullende F-35 toestellen, waartoe het kabinet in 2019 heeft besloten.

³ Het deelproject Fennek, met een totaalbudget van € 197,6 miljoen is reeds in 2011 afgesloten.

⁴ Voor de financiering van de vervangende onderzeebootcapaciteit is een taakstellend levensduurkostenbudget voor investeringen plus exploitatie voor de levensduur van 30 jaar vastgesteld. Gedetailleerde informatie hierover is opgenomen in een vertrouwelijke brief (Kamerstuk 34 225, nr. 24).

3.2 Voortgangsrapportages in 2020

In 2020 heeft de Tweede Kamer op basis van de Regeling Grote Projecten acht voortgangsrapportages ontvangen. Ook de eindevaluaties van het project HSL-Zuid en het project Mainport Rotterdam zijn in 2020 door de Kamer ontvangen. Voor het groot project Pantservoertuigen is de Kamer nog in afwachting van de eindevaluatie.

Op grond van de Regeling Grote Projecten maken commissie en bewindspersoon afspraken over frequentie en verschijningstijdstip. De norm volgens de Regeling is: maximaal drie maanden na de peildatum van de rapportages.

In tabel 3 is de snelheid weergegeven waarmee de voortgangsrapportages na afloop van de rapportageperiode (peildatum) aan de Tweede Kamer werden aangeboden.

Tabel 3. Ontvangst voortgangsrapportages door de Tweede Kamer

Ontvangst	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Binnen afgesproken termijn	8 (53%)	7 (46%)	3 (25%)	8 (57%)	6 (43%)	7 (54%)	11 (69%)	5 (33%)	6 (43%)	2 (29%)	2 (29%)	3 (38%)
Binnen 1 maand na termijn	7 (47%)	8 (53%)	8 (67%)	5 (36%)	7 (50%)	6 (46%)	3 (19%)	9 (60%)	6 (43%)	5 (71%)	5 (71%)	3 (38%)
Meer dan 1 maand na termijn	0 (0%)	0 (0%)	1 (9%)	1 (7%)	1 (7%)	0	2 (13%)	1 (7%)	2 (14%)	0	0	2 (25%)
Totaal	15	15	12	14	14	13	16	15	14	7	7	8

3.3 Accountantsrapporten in 2020

In artikel 13, lid 1, van de Regeling Grote Projecten staat: «Bij voortgangsrapportages wordt periodiek, op basis van een nader te bepalen frequentie, doch ten minste één maal per jaar, een accountantsrapport gevoegd met een oordeel over de kwaliteit en volledigheid van de financiële en niet-financiële informatie in de voortgangsrapportage en over de beheersing en het beheer van het project».

In lid 4 staat: «Het accountantsrapport wordt als afzonderlijk document aan de Tweede Kamer gezonden, uiterlijk twee weken na verschijning van de voortgangsrapportage waarop het accountantsrapport betrekking heeft».

Daarmee is de uiterlijke termijn waarop het accountantsrapport aan de Kamer moet worden aangeboden 3,5 maanden na de verslagperiode. In 2020 heeft de Tweede Kamer bij vijf grote projecten accountantsrapporten ontvangen.

Tabel 4. Ontvangst accountantsrapporten door Tweede Kamer (in maanden na verslagperiode)

Ontvangst	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
< 3,5 maanden	9	6	4	5	4	5	9	6	9	4	1	3
4 – 5 maanden	0	2	2	2	4	2	0	1	0	2	3	1
> 5 maanden	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Totaal	9	8	7	8	8	7	9	7	9	6	4	5

3.4 Behandeling rapportages grote projecten in 2020

De commissies kunnen voortgangsrapportages voor kennisgeving aannemen of ze behandelen door feitelijke vragen te stellen en/of ze te agenderen voor een overleg (algemeen overleg/commissiedebat, schriftelijk overleg, wetgevingsoverleg of notaoverleg).

Mede vanwege de maatregelen die door de Tweede Kamer in 2020 zijn getroffen om besmetting met het coronavirus (COVID-19) te voorkomen is de behandeling van de voortgangsrapportages anders verlopen dan voorheen gebruikelijk. In 2019 werden de rapportages veelal geagendeerd voor een algemeen overleg. De rapportages die in 2020 zijn ontvangen zijn in meerderheid behandeld middels schriftelijk overleg.

Over vijf van de voortgangsrapportages zijn in 2020 feitelijke vragen gesteld. Ook over de eindevaluaties van het project HSL-Zuid en het project Mainport Rotterdam zijn feitelijke vragen gesteld.

Alle voortgangsrapportages die in 2020 zijn ontvangen zijn geagendeerd voor een algemeen overleg, een wetgevingsoverleg of een schriftelijk overleg. Over vier voortgangsrapportages die in 2019 zijn ontvangen is in 2020 algemeen overleg gevoerd. Het schriftelijk overleg over drie voortgangsrapportages die in 2020 zijn ontvangen is in 2021 afgerond. Ook de eindevaluatie van het Project HSL Zuid, de eindevaluatie van het Project Mainportontwikkeling Rotterdam (PMR), de geactualiseerde basisrapportage van het project ERTMS en de Financiële verantwoording 2019 van het project Verwerving F-35 zijn geagendeerd voor feitelijke vragen of voor overleg.

In bijlage 1 van deze notitie staat een overzicht van de behandeling per rapportage.

3.5 Wijzigingen grote projecten in 2020

In 2020 is de status van enkele grote projecten veranderd. De wijzigingen zijn hieronder beschreven. Ook ontwikkelingen die zich na de rapportageperiode (het kalenderjaar 2020) hebben voorgedaan komen aan bod. Onderstaande informatie is actueel tot en met 24 maart 2020.

Commissie Infrastructuur en Waterstaat (I&W)

Eindevaluatie van het Project HSL Zuid

De Kamer heeft de eindevaluatie over het Project HSL Zuid ontvangen. De commissie voor Infrastructuur en Waterstaat heeft daarover feitelijke vragen gesteld aan de bewindspersoon en om aanvullend onderzoek verzocht over de verwezenlijking van de oorspronkelijke maatschappelijke doelstellingen van de aanleg van de HSL-Zuid, te weten de versterking van de economische ontwikkeling van zowel Nederland als de Randstad en de vervanging van auto- en vliegverkeer door treinverkeer (substitutie).

Eindevaluatie van Project Maasvlakte Rotterdam (PMR)

De Kamer heeft de eindevaluatie ontvangen over het Project Mainportontwikkeling Rotterdam (PMR). De commissie I&W heeft feitelijke vragen gesteld aan de Minister van Infrastructuur en Waterstaat en op 16 december 2020 aan de commissie voor Financiën advies gevraagd inzake de beëindiging van het project.

Uitgangspuntennotitie groot project ERTMS

De Kamer heeft in 2020 een geactualiseerde basisrapportage over het groot project ERTMS ontvangen.

Commissie Defensie

Beëindiging groot project Pantservoertuigen

De commissie Defensie heeft de bewindspersonen van Defensie verzocht een eindevaluatie van het project Pantservoertuigen op te stellen. Het project is verlengd tot 2022 in verband met uitbreiding van het project met onder meer drie extra voertuigen.³ De bewindspersonen hebben gemeld dat de evaluatie na voltooiing van het project wordt uitgevoerd.

Verwerving F-35

Op 7 februari 2019 heeft de commissie Defensie een gewijzigde uitgangspuntennotitie vastgesteld, als basis voor toekomstige voortgangsrapportages. In 2020 zijn de financiële verantwoording 2019 en de jaarlijkse voortgangsrapportage ontvangen.

Vervanging onderzeebootcapaciteit

De commissie Defensie heeft over het project vervanging onderzeebootcapaciteit feitelijke vragen gesteld en een algemeen overleg gevoerd. Op 12 oktober 2020 ontving de Kamer van de Algemene Rekenkamer het rapport *Vizier op de vervanging van de onderzeeboten; De studiefase doorgelicht*. Op 10 december 2020 heeft de commissie de *Uitgangspuntennotitie Groot Project Vervanging Onderzeebootcapaciteit* vastgesteld.

³ Kamerstuk 27 830, nr. 306

De Staatssecretaris van Defensie heeft op 10 januari 2021 op de notitie gereageerd.⁴

Grensverleggende IT (GrIT)

Op 10 december 2020 heeft de commissie Defensie algemeen overleg gevoerd met de Minister van Defensie over het programma Grensverleggende IT (GrIT). Bij brief van 11 februari 2021 heeft de commissie de Tweede Kamer voorgesteld het Programma Grensverleggende IT aan te wijzen als groot project.⁵ Het voorstel ging vergezeld van een positief advies van de vaste commissie voor Financiën. De Tweede Kamer heeft op 11 februari 2021 met dit voorstel ingestemd.

---

⁴ Kamerstuk 34 225, nr. 28

⁵ Kamerstuk 35 728, nr. 1

BIJLAGE 1.
GROTE PROJECTEN IN 2020

Ministerie	Groot project	Document	Kamerstuk	Peildatum	Verschenen op	Behandeld op	Behandelmwijze	Kamerstuk	Rapporteur
DEF	Verwerving F-35	20 ^e VGR incl. accountantsrapport	26 488-451	30-06-2019	17-09-2019	04-02-2020	Feitelijke vragen Algemeen overleg	26 488-455 27 830-302	
	Verwerving F-35	Financiële verantwoording 2019 incl. accountantsrapport	26 488-460	31-12-2019	15-05-2020	25-06-2020	Algemeen overleg	27 830-309	
	Verwerving F-35	21 ^e VGR incl. accountantsrapport	26 488-461	30-06-2020	15-09-2020	30-11-2020	Feitelijke vragen Wetgevingsoverleg	26 488-462 35 570-X-72	
I&W	Pantservoertuigen Onderzeeboten HSL-Zuid	Geen rapportages ¹							
		Geen rapportages ² 42 ^e VGR	22 026-509	30-06-2019	10-10-2019	04-03-2020	Algemeen overleg	29 984-892	
	Accountantsrapport bij 42 ^e VGR	Eindevaluatie	22 026-510	24-10-2019	04-03-2020	27-01-2021	Algemeen overleg	29 984-892	
		grootprojectstatus HSL Zuid	22 026-511	30-01-2020	30-01-2020	27-01-2021	Feitelijke vragen	22 026-513	
		43 ^e VGR	22 026-514	30-06-2020	16-10-2020	27-01-2021	Schriftelijk overleg	32 404-104	
	Accountantsrapport bij 43 ^e VGR	Evaluatie Project	22 026-515	02-11-2020	27-01-2021	27-01-2021	Schriftelijk overleg	32 404-104	
		Mainportontwikkeling Rotterdam	24 691-133	16-06-2020	16-06-2020		Feitelijke vragen	24 691-134	
	Hoogwater Beschermingsprogramma HWBP-2	17 ^e VGR	32 698-51	31-12-2019	02-04-2020	22-06-2020	Feitelijke vragen Algemeen overleg	32 698-53 27 625-507	
		Accountantsrapport bij 17 ^e VGR	32 698-52	31-12-2019	28-04-2020	22-06-2020	Feitelijke vragen Algemeen overleg	32 698-53 27 625-507	
	European Railway Traffic Management System (ERTMS)	18 ^e VGR	32 698-54	30-06-2020	30-09-2020	01-12-2020	Wetgevingsoverleg	35 570-XII-98	
		11 ^e VGR	33 652-74	30-06-2019	29-10-2019	04-03-2020	Algemeen overleg	29 984-892	Van Aalst, PVV
	Programma Hoogfrequent Spoorvervoer (PHS)	12 ^e VGR incl. accountantsrapport	33 652-76	31-12-2019	09-06-2020	13-07-2020	Schriftelijk overleg	29 893-247	Van Aalst, PVV
13 ^e VGR, tevens geactualiseerde basisrapportage		33 652-77	30-06-2020	30-09-2020	27-01-2021	Feitelijke vragen Schriftelijk overleg	33 652-78 32 404-104	Van Aalst, PVV	
1 ^e VGR		32 404-93	30-06-2019	03-10-2019	04-03-2020	Feitelijke vragen Feitelijke vragen Algemeen overleg	32 404-95 32 404-96 29 984-892	Ziengs, VVD	
2 ^e VGR incl. accountantsrapport	32 404-98	31-12-2019	22-04-2020	27-01-2021	27-01-2021	Feitelijke vragen Schriftelijk overleg	32 404-99 32 404-104	Ziengs, VVD	
	3 ^e VGR	32 404-101	30-06-2020	07-10-2020	27-01-2021	Feitelijke vragen Schriftelijk overleg	32 404-102 32 404-104	Ziengs, VVD	

¹ De vaste commissie voor Defensie heeft in februari 2018 besloten af te zien van verdere voortgangsrapportages.

² De basisrapportage voor dit project wordt in 2021 verwacht.